

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΛΚ320	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 7 9
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία του Παγκόσμιου Νότου: Παραδοσιακή Οικολογική Γνώση		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	6
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	ΥΕΠΣΑ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΠΟΛΚ270 Κοινωνιολογία του Παγκόσμιου Νότου ΑΝΘΚ220 Εισαγωγή στην Πολιτισμική Ανθρωπολογία ΠΕΡΚ221 Κοινωνία και Περιβάλλον		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Σελίδα μαθήματος στο UoC-eLearn		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β - Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Με το τέλος του σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες θα μπορούν: - Να περιγράφουν τις βασικές αρχές της Παραδοσιακής Οικολογικής Γνώσης. - Να αναλύουν παραδείγματα διαχείρισης πόρων που ενσωματώνουν ΤΕΚ. - Να συγκρίνουν ΤΕΚ με δυτικές επιστημονικές προσεγγίσεις. - Να αναπτύξουν κριτική σκέψη γύρω από την πολιτική οικολογία και τις κοσμοαντιλήψεις που τη συνοδεύουν.
Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;	
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Λήψη αποφάσεων	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Αυτόνομη εργασία	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Ομαδική εργασία	
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Άλλες...
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Λήψη αποφάσεων
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα περιβάλλοντος και παραδοσιακής οικολογικής γνώσης
 Αυτόνομη εργασία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ενδεικτική Δομή και Περιεχόμενο μαθήματος

1. Εισαγωγή

- **Σκοπός σεμιναρίου:** Κατανόηση της Παραδοσιακής Οικολογικής Γνώσης (ΠΟΓ) ως δυναμικού συστήματος γνώσης και πρακτικών.
- **Κεντρικά ερωτήματα:**
 - Τι είναι ΠΟΓ;
 - Πώς συμβάλλει στη διαχείριση περιβάλλοντος, την ανθεκτικότητα κοινοτήτων και την κλιματική προσαρμογή;

2. Θεωρητικό Πλαίσιο

- **Ορισμός (Berkes 2018):**
 - Διαγενεακή μεταβίβαση γνώσης, στάσεων και πρακτικών.
 - Σκοπός: επίλυση οικολογικών προβλημάτων, προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες συνθήκες.
- **Σχέση με επιστημονική γνώση:**
 - Συμπληρωματικότητα TEK-δυτικής επιστήμης (Berkes & Folke 1998, Savo et al. 2016).
 - Έννοια «εννοιολογικού πλουραλισμού» (conceptual pluralism).

3. Τα Τέσσερα Επίπεδα της ΠΟΓ (Berkes 2018)

Α. Τοπική/εμπειρική γνώση:

- Ταυτοποίηση ειδών, οικολογικές σχέσεις, κύκλοι ζωής.
B. Σύστημα διαχείρισης πόρων:
- Πρακτικές, τεχνικές, κατανόηση οικολογικών διεργασιών (π.χ. διαδοχή δασών).
C. Κοινωνικά θεσμικά πλαίσια:
- Κανόνες, νόρμες, κώδικες κοινωνικών σχέσεων.
D. Κοσμολογία – κοσμοαντίληψη:
- Θρησκεία, ηθική, αντίληψη ανθρώπου-φύσης.

4. Εφαρμογές και Παραδείγματα

- **Διαχείριση τοπικών οικοσυστημάτων:**
 - Sacred sites και «spiritual commons» (Samakov & Berkes 2017).
 - Προγράμματα διατήρησης λύκου στην Ευρώπη (Council of Europe 2022).
- **Πολιτικές οικολογίες & κοσμοπολιτική:**
 - Αντιλήψεις των «Forest Beings» (Oikonomakis 2020, 2024).
 - Ανδικές κοσμοπολιτικές πρακτικές (de la Cadena 2010, 2015).
- **Κλιματική παρατήρηση:**
 - Εθνοκλιματολογία στις Άνδεις (Orlove et al. 2002).
 - Παρατηρήσεις κοινοτήτων για την κλιματική αλλαγή (Savo et al. 2016).

5. Κριτικές & Πολιτικές Διαστάσεις

- **Εννοιολογικές συγκρούσεις:**
 - Πολιτική οντολογία περιβαλλοντικών συγκρούσεων (Blaser 2009, 2013).
- **Αποικιοκρατική κληρονομιά:**
 - Epistemologies of the South (Santos 2016).
- **Γεφύρωση κλιμάκων & γνώσεων:**
 - Παγκόσμια περιβαλλοντική διακυβέρνηση (Miller & Erickson 2010).

Διαλέξεις 6-13 Παρουσίαση Εργασιών και συζήτηση Οι διαλέξεις 6-13 θα αφιερωθούν στην παρουσίαση των εργασιών που θα αναλάβουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες, οι οποίες θα είναι απαλλακτικές των εξετάσεων. Οι εργασίες θα ανατεθούν στους φοιτητές και τις φοιτήτριες ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους. Θα δοθεί “τράπεζα θεμάτων” προτεινόμενη από τον διδάσκοντα, θα υπάρχει όμως και η δυνατότητα σχετικής ευελιξίας – αναλόγως με τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των φοιτητών και των φοιτητριών.

Ο διδάσκων θα προτείνει ενδεικτική βιβλιογραφία και θα παράσχει σχετική επίβλεψη στους φοιτητές και τις φοιτήτριες κατά τη διάρκεια της έρευνας και της συγγραφής των εργασιών τους.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία Χρήση Τ.Π.Ε. στην Επικοινωνία με τους φοιτητές		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα Διαλέξεις Αυτόνομη Μελέτη Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας Παρουσίαση Εργασίας Σύνολο Μαθήματος	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου 50 30 50 20 150	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδος αξιολόγησης: Εργασία και Παρουσίαση Αυτής στην αίθουσα Η μέθοδος αξιολόγησης και τα κριτήρια περιλαμβάνονται στο περίγραμμα του μαθήματος και εξηγούνται προφορικά στην πρώτη εναρκτήρια διάλεξη του μαθήματος.		

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία: Berkes, Fikret. 2018. <i>Sacred Ecology</i> . Fourth edition. New York: Routledge. Berkes, Fikret, and Carl Folke, eds. 1998. <i>Linking Social and Ecological Systems: Management Practices and Social Mechanisms for Building Resilience</i> . Transferred to digital printing. Cambridge: Cambridge Univ. Press. Blaser, Mario. 2009. 'The Threat of the Yrmo: The Political Ontology of a Sustainable Hunting Program'. <i>American Anthropologist</i> 111 (1): 10–20. https://doi.org/10.1111/j.1548-1433.2009.01073.x . ——. 2013. "'Notes Towards a Political Ontology of 'Environmental' Conflicts,'" in Lesley Green Ed. <i>Contested Ecologies: Nature and Knowledge</i> . Cape Town: HSRC Press. Pp. 13-27. https://www.academia.edu/7058807/_Notes_Towards_a_Political_Ontology_of_Environmental_Conflicts
--

- Cadena, Marisol de la. 2015. *Earth Beings: Ecologies of Practice across Andean Worlds*. The Lewis Henry Morgan Lectures 2011. Durham: Duke University Press.
- Council of Europe, and Large Carnivore Initiative for Europe. 2022. 'Assessment of the Conservation Status of the Wolf (*Canis Lupus*) in Europe'. CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILD LIFE AND NATURAL HABITATS. Strasbourg,.
- De La Cadena, Marisol. 2010. 'INDIGENOUS COSMOPOLITICS IN THE ANDES: Conceptual Reflections beyond "Politics"'. *Cultural Anthropology* 25 (2): 334–70. <https://doi.org/10.1111/j.1548-1360.2010.01061.x>.
- Miller, Clark, and Paul Erickson. 2010. 'The Politics of Bridging Scales and Epistemologies Science and Democracy in Global Environmental Governance'. In *Bridging Scales and Knowledge Systems: Concepts and Applications in Ecosystem Assessment*, edited by Walter V. Reid and Millennium Ecosystem Assessment (Program). A Contribution to the Millennium Ecosystem Assessment. Washington, D.C: Island Press.
- Oikonomakis, Leonidas. 2020. 'We Protect the Forest Beings, and the Forest Beings Protect Us: Cultural Resistance in the Ecuadorian Amazonia'. *Anthropological Notebooks* 26 (1): 129–46.
- . 2024. 'Protecting the Forest Beings That Protect Us: The Cosmo-Political Challenge KAWSAK SACHA Poses to Ecuador's Extraction-Based Development'. *Bulletin of Latin American Research* 43 (2): 145–58. <https://doi.org/10.1111/blar.13535>.
- Orlove, Benjamin, John Chiang, and Mark Cane. 2002. 'Ethnoclimatology in the Andes | American Scientist'. *American Scientist* 90 (5): 428–35.
- Rewilding Europe. 2022. 'Rewilding Europe Report'. Rewilding Europe.
- Samakov, Aibek, and Fikret Berkes. 2017. 'Spiritual Commons: Sacred Sites as Core of Community-Conserved Areas in Kyrgyzstan'. *International Journal of the Commons* 11 (1): 422–44. <https://doi.org/10.18352/ijc.713>.
- Santos, Boaventura de Sousa. 2016. *Epistemologies of the South: Justice against Epistemicide*. London New York: Routledge.
- Savo, V., D. Lepofsky, J. P. Benner, K. E. Kohfeld, J. Bailey, and K. Lertzman. 2016. 'Observations of Climate Change among Subsistence-Oriented Communities around the World'. *Nature Climate Change* 6 (5): 462–73. <https://doi.org/10.1038/nclimate2958>.
- Viveiros de Castro, Eduardo. 1998. 'Cosmological Deixis and Amerindian Perspectivism'. *The Journal of the Royal Anthropological Institute* 4 (3): 469–88. <https://doi.org/10.2307/3034157>.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

[Journal of Ethnobiology](#)

[Ecology and Society](#)

[Nature and Culture](#)